

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nov političen potres v Turčiji.

Iz Carigrada prinaša telegraf 5. februarja iznenadno a velevažno poročilo: Glavar do-zdanje turške politike, Mithad-paša je padel. In še več: oficijalni telegram se izrekoma pristavlja, da je bil Mithad-paša po-tem, ko so mu vzeli najvišje ministersko mesto velicega vezirstva, iz Carigrada proč od-pravljen! Kako in na kak način, to še nij povedano, a cela novica uže gola in sama na sebi mnogo govori.

Velik pomen tega naglega padca Mithad-paše se posebno še razvidi, če se pomisli, kako polni hvale so bili vsi turkoljubni časniki o energiji in talentu tega vezirja. In res se je Mithad obnašal za časa evropske konference tako samosvestno, da je celo svojim sovražni-kom imponiral; uvel je tako radikalno pre-membo, po vsem videzu z islamom nestrinja-jočo se, kakor je ustava ali konstitucija, obe-tal reforme, delal mir s Srbijo in Črnogoro, na Donavi pak veliko vojsko zbiral in v Aziji in Evropi Muselmane fanatiziral.

Ako torej tak moč pade, in sicer pade celo v tako osodepolnem kritičnem času, ka-kor je zdanji za Turčijo, potem mora biti stvar izredne važnosti. Ker njegovega nasled-nika, Edhem-paše, po njegovej barvi ne po-znamo, ne moremo pomena te krize po vsem oceniti; počakati nam je listov iz prestolnih mest, kjer se novinarji lažje podučijo o osebah. Toliko pa smelo rečemo, da cela ta nagla kriza mej turškimi ministri zopet kaže veliko gujilobo turške carevine. Le tam, in malokje drugod še, je mogoče ministra odstraniti v sredi početka njegovega dela.

Tudi drugi turški ministri so izpreme-

njeni. Kadri Bey je imenovan za predsednika državnega svetovladstva, Djedvet-paša je mini-ster notranjih stvari, Ohannes Efendi Čumić je trgovinski minister, Hassim-paša pravosodni minister in Hadik-paša guverner podonavskega vilajeta. Tedaj je ministerska kriza turška bila občna in radikalna.

Ali se bode ta nova turška vlada evrop-skemu, zlasti ruskemu pritisku udala in s tem vojno za zdaj še odpravila? Ali pa se Turčija vrhu vseh teh obupnih zadnjih po-skusov in skokov vse jedno poginu bliža in razsipa? Kmalu bomo videli.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 5. febr. [Izv. dop.]

V poslednji seji je minister Glaser od-govoril na interpelacijo, stavljeno od kluba desnega centra zarad dejanj v broširi: „Las-ser, genannt Auersperg“ navedenih. Minister Glaser je čutil, da ne more molčati na tak očiten napad celega avstrijskega pra-vosodja, ako neče pred svetom videz sokrivde nositi, kar ne sme in ne more nobena vlada, najmenj pa parlamentarna. Minister torej od-govarja, da sicer on, kot minister, ne more stikati po časnikih in broširah, kje bi se našlo kako zločinstvo, a da interpelacijo smatra kot uradno naznanilo, ter jo je izročil državnemu pravniku. Ob enem pristavlja, da je državni pravnik (grof Lamezan) vsled te interpelacije ministru naznanil, da se on uže na podlogi družih prejšnjih ovadeb peča s sodnijsko preiskavo navedene stvari in da uže dalj časa zbira gradivo za tožbo. Ministerski od-govor niti formalno, niti stvarno vprašalcem ne zadostuje; zato bode denes Wörtz v imenu na interpelaciji pod-

pisanih poslancev zahteval, da se naj o tem vladnem odgovoru začne debata. A nij ver-jetno, da bi večina državnega zbora pritrdila temu nasvetu. (Glej pol. razgled. Ur.)

Kakor veste, sklenil je budgetni odbor z večino glasov, da se naj ne privoli od vlade zahtevani kredit 700.000 gold. za pariško razstavo. Kdo ne čuti v tem sklepu Bis-marka, ki je za nemško cesarstvo odbil vsako vdeležbo industrije pri francoskej razstavi? Naši prusijanci in teh je žalibog več tukaj, nego je dobro v prid Avstrije — morali so svojemu mojstru v Berlin storiti ljubav in tudi odbiti vdeležbo Avstrije. Res je, da do-bička za avstrijsko industrijo nij dosti priča-kovati od razstave, a to vprašanje postajalo je vsled Bismarkovega ravnanja za Avstrijo v prve vrsti politično.

Čemu bi mi razžalili Francosko našim pruskim sovražnikom na ljubo? Iz tega stališča se bode menda še našlo toliko od pruskega duha neokuženih poslancev v zbornici, da bodo rešili čast Avstrije in če prav Bismarku na jezo sklenili, da se Av-strija ima udeležiti pri francoskej razstavi.

Zdaj gre v državnem zboru posvetovanje o prenapredbi sedanjega eksekucijskega ra-vnanja. Minister Glaser se močno poganja, da se njegov predlog sprejme, po katerem se celo ravnanje ima temeljito prenaprediti. Neka manj-šina, in k tej spada tudi desni centum, hoče privoliti le neke nebitvene izpremembe, ker se ima tako celi zakon o civilnih pravnih pre-narediti. Če bode, kar je skoraj gotovo, pred-log večine sprejet, potem bode obširna debata kacih 10 ali 14 dni o 130 paragrafi nove postave. V tem se bode rešilo bankino vprašanje in vlada misli, da jej bode mogoče, še

Listek.

Prizigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins poslovenil J.)

(Dalje.)

Trinajsto poglavje.

Sreča nobena trma, in minljiv
Noben ne časa brez opravka upliv,
Ne krik drhali, vdanost ne ljudi
Mu pota pravega ne zatemi.

Neko soboto večer v decembru tretje zime, katero je Jerica pri Truemanu bila, je prišel Viljem s svojimi francoskimi knjigami pod rame-nom v sobo. Po prvem pozdravu vzkliknil je položivši slovnico in besednjak na mizo:

„O, Jerica, predno se začneva učiti, mo-ram tebi in stricu Truemanu povedati smešno dogodbo, katera se mi je denes pripetila. Pri-srčno sem se smijal doma, ko sem jo materi pripovedoval.“

„Slišala sem te smijati se,“ rekla je Je-

rica. „Ko bi ne bila imela toliko dela, prišla bi bila k tvojej materi v sobo poslušat, kaj je tako smešnega. No, pa povej nama.“

„No, ne bode se ti zdelo ravno smešno, ko bodem začel; in tudi jaz se bi ne bil to-liko radoval, ko bi ne bilo najčudovitejše stare žene, ki sem jo videl svoje žive dni.“

„Stara žena! — Ničesar mi še nijsi po-vedal o kakej starej ženi!“

„To ravno čem sedaj povedati“, rekel je Viljem. „Videla si, kako je bilo denes zjutraj vse zmrznjeno. Kaj nij bilo krasno? Ko je solnce posijalo na visok brst pred našo le-karnico, zdelo se mi je, rečem, da še moje žive dni nijsem videl ničesar tako lepega. A to nema ničesar opraviti z mojo staro ženo, — le da je tlak po ulicah bil kot vse drugo gladek kot zrcalo.“

„To vem,“ segla mu je Jerica v besedo; „padla sem v šolo gredé.“

„Padla si?“ rekel je Viljem; „ka si se bila poškodila?“

„Ne, nikakor ne. A le nadaljuj; rada bi slišala kaj o tvojej starej ženi.“

„Okoli enajstih sem stal v prodajalnicah vratih ter sem gledal ven; kar zagledam naj-čudovitejšo osebo, ki si jo moreš misliti; prišla je doli po ulici. Povedati ti moram, kako je bila oblečena. Bila je presmešna pogledati. Imela je neko črno svilnato krilo, jako ozko in krog in krog obšito z rujavimi čipkami, ki so morebiti nekdanj bile črne, a sedaj nijso več bile. Ogrnena je bila s sivim plaščem iz neke svilenine, o katerej bi ti bila gotovo rekla, da je iz ladije Noetove, ko bi ne bila imela male kukulje drugače barvane, ki je morala biti vsaj za en rod starejša. Njenega klobuka ne bodem še skušal popisati. Vem le, da je bil dvakrat tako velik, kot ga nosijo drugi ljudje, in na enej strani je imela pre-grneno tančico iz čipk s podobami, ki je se-gala skoro do tal. A nje debele oči so bile glavna stvar, tako velicah strahovitih očij še nikdar nijsem videl! Imela je mošnjo za delo,

pred velikonočnimi prazniki predložiti novo nagodbo z Ogersko.

Interpelacija slovenskega poslanca Hermana in drugih

do finančnega ministra glede uporabljenja nemškega jezika pri merjenju v cenilnem okraju Ljutomerskem.

(V seji državnega zbora 30. jan., po stenogr. zap.)

Vsled visokega odloka gospoda finančnega ministra od 25. sept. 1871, št. 29583 se ima popisane indikacijske skice v soglasju z novimi zaznamovanji v smislu §. 6. merilnega navoda za narejanje novih izdelkov vršiti v onem jeziku, ki se v deželi ali v občini rabi.

Cenilni okraj Ljutomer je popolnem slovensk. Tamošnji narodni jezik je s prav majhenimi izjemami slovensk.

V dvomu o določenju so poklicali predstojnika okrajne cenilne komisije, pa ta tudi za zaznamovanje v smislu §. 6 nij mogel določiti drugega jezika, nego slovenski.

Ker se tako določanje od njegove strani početkom merilnih del nij zgodilo in tudi nij bilo treba, da bi se bilo, kakor se iz rečenega vidi, in ker so bile poleg tega še dotične tiskovine, ozirajoč se na jezikove razmere, slovenske s pridanimi nemškimi imeni mej oklepi, izdelali so se merilni operati od merilcev prav korektno v slovenskem jeziku s pridejanimi nemškimi imeni.

Z odlokom od 15. septembra 1875 št. 178/St. Sch. pa se je predsednik cenilne komisije čutil primoranega, da je zapovedal, da se imajo merilni operati, dozdej izdelavani v slovenskem jeziku, zanaprej čisto v nemškem jeziku in z njegovim pravopisjem izvrševati, pri čemer naj bi se slovenska imena občin samo pri napisih dostavila, slovenska imena ozemeljskih oddelkov pa v oklepih. Prenarejati so se začeli v tem smislu celo uže narejeni operati.

Ker mislimo, da se s tem odlokom, ki je tudi nasproten omenjenemu odloku finančnega ministerstva od 25. sept. 1871 slovenskemu jeziku godi nedostojno, tudi po državnih osnovnih postavah ne pripušče preziranje, katero slovenski narod tem bolj čuti, ker se bodo ti operati rabili pri novih mapah in pri prihodnjih zemljiščnih knjigah, in ker se s tem odiranje narodnega jezika v narodovem značaju takorekoč za zmirom vsaja, dovoljujemo si vprašanje:

ki je bila iz črne svilenine in križem prešita s suknenimi obrezki vseh barv božjega stolčka. Dalje je imela svojo rutico k mošnjici pripeto in veliko mahalo iz perja (misli le o tem letnem času) privezano nekje (mislim z nitjo), tako tudi culico rutic in neki časnik! O, za milost božjo! Ne morem se spomniti na polovico reči; a bile so vse z velikimi bučikami skup pripete, ters o kot gruča visele na njeni levi roki; nosila jih je ročnica mošnjica. A nje obleka še nij bila najčudovitejša na njej. Kar jo je delalo presmešno, bila je nje hoja. Videla se je zelo bolenasta in stara ter se je na ledu mogla komaj obdržati po konci; vendar pa je stopkala po ledu čebljaje ter se je kaj resnobno držala! O, Jerica, sreča tvoja, da je nijsi videla, smijala se bi jej bila do sedaj.

„Bila je pač uboga bebka,“ vprašal je Trueman.

„O, ne!“ odvrnil je Viljem; „ne mislim, da bi bila bebka. Čudovita je bila sicer do-

Ali misli gospod finančni minister odločiti, da se bodo novi merilni operati v cenilnem okraju Ljutomerskem v smislu odloka finančnega ministerstva od 25. sept. 1871 št. 29583 v slovenskem jeziku, v jeziku naroda, izdelavali.

Na Dunaji, 26. jan. 1877.

Dr. Vošnjak, Herman, Pfeifer, Nabergoj, Barbo, Bärnfeind, Karlon, Greuter, Wurm, Kusy, Weber, Fischer, Zeilberger, dr. Valussi, dr. Vitezić, Schrems, grof Hohenwart, dr. Pražák, Pflügl, Wörtz.

O Mohorjeveji družbi.

Z Gorenjskega [Izv. dop.]

„Un po pitü dī luce.“
Lmm.

(Konec.)

Nekoliko sem zašel, a nič ne de, ker pride iz rodoljubivega srca; saj mahoma sebi in družim neprijetno nadaljujem.

Spisovnik — a ga treba? Dvojim. Ljudje brati znajoči, ti uže vedo spisavati. Sicer pa nijedno pisarenje nij tako svobodno nego pismarjenje. Če bodo morali pa kmetje uloge na gosposke izdelavati — gratulujem.

Koledar! — Najdebeleje, najdražje in — najnerabljiveje bukve, koje izriva Mohorjev odbor. Koledar obsega 13 pol, stane 6.558 gld. 40 kr. in korist? — vidiš jo na pičlih 3 polah, kajti celih 10, reci in piši: deset p. zavzema sam imenik — nasproti hrv. koledarju, 10 pol obsezajočemu in ves imenik, čujte! na 10 straneh imajočemu. Pri nas pa imena in zopet imena in nič družega nego imena, za celo leto, 365 danski post! Slama in strn, gola peščena tla, strašna dušna paša! Celo slov. Matica se je letos poboljšala. Kdor je tako zaseden na svoje obskurno ime, naj si ga dá užgati na čelo ali makar na pete. Da je odboru koristnost pri srcu, da se on zaveda velike svoje naloge, nemudoma bi odstranil to puščavo sramovaje se je. Da nas uže toliko let vodi v to Sáharo, kaže s tem svojo mnogoletno, a globoko ukorenjeno trmo, ka njemu „vse eno je,“ da se le toliko in toliko natiska in natiskano v toliko in toliko odtisih razpeča. Popolnem zadostuje imenik v kojem so razvidni kraji, poverjeniki, število udov in k večjemu dosmrtniki. Da je odbor družbin, ne bi tako oblastno se petelinil v izdavanju knjig.

Pogledimo še malo v hrvat. „Danico“.

volj, pa ne nora. Prišedši ravno nasproti lekarničnim durim, spolznilo jej je in kar sem najprej videl, padla je po dolgem na tlak. Letel sem ven, misleč, v padu se je majhena uboga žena ubila; za menoj sta tekla gospod Bray in neki gospod, kateremu je ravno pripravljaval zdravila. S prva se je videla omamljena; za to smo jo nesli v našo lekarnico, kjer se je čez par minut zopet zavedela. Gospodine Trueman, prašali ste, ali nij bila nora; ne nora nij! Ona je tako živa, kot riba v vodi. Ko hitro je oči odprla ter se zavedela, kje je bila, potipala je po svojej mošnjici za delo in po vsem, kar je na njej viselo in preštevši reči, da bi videla, ali so še vse vkup, pokimala je kaj zadovoljna. Gospod Bray je nalil nekega krepčila v kozarec ter jej je ponudil. Sedaj se je zopet resnobno naredila in je čebljala; ko jej je svetoval, naj popije krepčilo, umaknila se je ter se mu je po starikasti navadi pripognila in je roke držala pred usta izrazuje s tem, kako se jej gnjusi

Ovdje posnamemo, ka iznaša v tem društvu dosmrtnina 5 (pet) gold. — jeden put za svagda — pri nas pa ubozih 15 gld. Če mi kdo odvrne, da družba zato več stori, mu prec dokažem se številkami — in številke so fakta in fakta: loquuntur — da on primerno stori več nego še enkrat manj. Vederemo!

Je. dr. je poslalo „svakomu članu za 6 % prihod od njegova uložka od 5 gld., to jest za 30 nvč. 34 tiskana arka!“ In naša družba?

No, ona vsacemu udu proda za 5 %ni prihod od njegove uložnine od 15 gld., t. j. za 1 gld. okol 60 tiskanih pol. Iz tega je uvidno:

1. Glavnica hrv. zavoda, ki je naložena na 6 %, donša večje obresti, nego po nevesšem gospodarstvu istina slov. naprave, ki je naložena samo na 5 % in torej — po čegavej krivdi? — celih 155 gld. „matica“ manj obresti daje.

2. Družniki ne dobivajo toliko hrane, kolikor jim je po vsej pravici gre; dobiti bi morali dobrih 113 pol — živa priča temu je svetojeronimsko dš., koje natanko izvršuje svojo dolžnost, a naš odbor se svoje ne zaveda, ker se je zavedati neče.

Znabiti ima dš. sv. J. ogromno število društvenikov, omogočajočih mu tako blagotvorno in radodavno skazavati se? — Zopet nas „D.“ podučí, da sv. Iv. broji članov 3569, sv. M. pak jih šteje neznatnih 26.815 udov!

Morda pripada svetojeronimčanom velikanska imovina, da: 40.000 goldin., toda čujte: všteta je vrednost v zalogi ostalih knjig, dolg članov, itd. — Koliko je vredna imovina sveto Mohorčanov, recte: odborova, se ne ve, ker odbor nič ne izvadi, a to se ve, da imad sv. M. več nego 43.000 gld. čiste gotovine!

Kateri odbor bolje spozna namen združevanja? bolje fruktificira narodni kapital? podaja za manji znesek večjo duševno hrano?

Uže ti podatki imeli bi odbor nagibati, da se osmeli slave peti si v svojej neomenjenej diktatornosti. Toda še vse to bi se dalo odboru prezreti, da ne bi se ukrivičil v neobvijčnega greha. Vsled znane in sploh čutene draginje ne odpira poti nego jo zavira, da knjige obilneje mej narod ne pridejo. Muogim ugaja ta ali ona knjiga, da bi jo podarjali ubogi a ukaželjni deci — toda...! Ne bi li mogel odbor tako uravnati, da bi se dobivalo za navadni donesek, toliko odtisov resp. pol

le misliti na kaj tacega. Gospod poleg stoječi se je smehljal ter jej svetoval, naj le mirna spi je krepčilo, to jej nikakor ne bode škodovalo. Potem je, obrnivša se, z nova se mu poklonila ter mu s tankim brnečim glasom odgovorila: „Gospodine, ali mi morete kot poštenjak pri svojej česti in pri svojem višestvu zagotoviti, da to nij vpijančljiva pijača?“ Gospod se je komaj zdržal smeja; in rekel jej je, da nij nič, kar bi jej škodilo. „Tako,“ odvrnila je, „se bom drznila posrkati pijačo; diši kaj prijetno.“ Okus jej je pa blizo ravno toliko dopadal kot duh, kajti izpila je kozarec do dna; in položivši ga na mizo lekarnično, obrnila se je k meni, rekoč: „Ko bi mi ta gospod ne bil zagotovil, da mi pijača ne bode škodila, izpila bi jo ne bila v pričo vas, dragi moj gospodič, uže zarad izgleda ne. Nijsem se ravno obljubila treznosti, ampak trezna sem, ker se to spodobi gospe; — za me je to reč svobodne izvolitve, — zadeva dobrega okusa.“ Bila se je blizo popolno okrepila in

ene in iste knjige, kolikor iznašajo tiskovine onega leta? To bila čast in slava odboru! Pa o tem se mu še nikdar sanjalo nij, sicer bi se moral zdavnaj prepričati, da cena knjig je odboru sramotni plašč. Nije-li to barantavost, če velja:

„Kmet.“ 8—17 pol 40 kr.
„Obč. zg.“ 1—10 „ 50 „
„Kr. ž.“ 28—36 „ 50 „
in to še vse v kosmatem, razsipljivem stanu — in crudo!?

Kako vse drugako in plemenito običava sv. J.! On zares v dejanji kaže, da namen društva je: ceneje ko močji knjige članom podavati in zares za mali donesek mnogo, mnogo hrane dade.

Opomenjena hrv. „Danica“ obsega 10 pol, 3 slike (Zvonimir, bisk. Dobrila, vit. Trnski) na lepem papirju najmnogovrstnije berilo in velja, golemo čudo! 25 novčičev. Nedvojbeno jej naš odbor, kavelj kakor je, udari ceno najmenj 80 kr. visoko.

More-li odbor ponašati se le z eno samo knjigo, od koje bi se rekalo, da je po ceni? Niti z jedno ne! — Pač pa je v stanu sv. Jeronim.

Izdal je zgodovinsko knjigo, trdo vezano, na 20 polah, za — 60 novih!

O primerah z inostranimi družbami molčimo.

Ne dalo bi se dosta govoriti, ako bi stala družba v tesnih okolišnih, imajoča malo udov, malo premoženja, malo gradiva na razpolaganje, brez tiskarne, ali ona se nahaja v tako eminentno dobrem stanu, da malokoj.

Ako je neodpušljivo, če družba ne stori toliko, kolikor bi imela, je še neopravičeneje, če si pusti očitati barantavost, tiskovine judovsko drago prodajaje. Zatorej tožim vsem Mohorčanom, ki so ravnega, neobzirnega, značajnega srca, odbor bratovščine sv. Mohorja — nespodobne mešetarije, osobito ako moramo videti in čutiti, kar odbor sam priznava „občno stisko in slabo letino.“ Vendar on se nij oziral na to, se ve da, on tega ne čuti.

Da mi kdo v besedo ne pade, rekoč, da samo grajam, bom tudi malo pohvalil in sicer, da znajo ti ljudje šteti, ker bilanca si ostaja vedno jednaka — znamenje, da so kaj naučili se ob času „kracha“ od različnih „vergewaltigungsrath-ov“. Bog obvaruj! da bi kdo mislil, ka odboru podtikam nečiste namene. Jaz vsacega dobro sodim, dokler ga ne spoznam falota, kajti vestno se ravnam po reku nekojega je-

govorila je o tem, da če zopet iti. A zares nij bilo varno samej hoditi po posledici in zdi se mi, da je gospod Bray isto mislil, ker jo je prašal, kam da hoče iti. Odgovorila mu je po svoje na dolgo in široko, da če biti črez dan pri gospe Ongavej, — ki stanuje blizu mestne okolice. — Dotaknivi se ramena gospoda Braya sem mu rekel tihoma, da jo čem spremiti, če me za malo časa ne potrebuje v lekarnici. Odgovoril mi je, da me pred eno uro ne bode potreboval. Ponudil sem jej tedaj roko, rekoč, da bi bil jako srečen, ko bi jo smel spremljati. Naj bi jo ti bila videla! Ko bi jaz bil odrasen mož, ona pa popolno mlada gospica, obračala bi ne bila bolj glave in kihnala se. A oprijela se je moje roke in otšla sva. Vedel sem, da sta se gospod Bray in drugi gospod smijala, videča naja otiti, a meni to nij bilo nič mar; stara gospa se mi je smilila in mislil sem, da ne bi zopet padla.“

(Dalje prih.)

zuita, da Bog grešnika ljubi a greh črti. Torej odboru časti in priznave nijeden bolje ne privoščim, nego jaz — kadar jo bode vreden. To se bode zgodilo, ko bo mislil letnino udov: 26.815 gl. vsaj za nekaj mesecev obrestinosno naložiti.

Da odbor še enkrat grdo pogledam, so uzrok vodila, koja zaplotno pazi. O tem mu bodo uže drugi juristi lekcije brali. Jaz le pokažem h koncu, kaj je karakteristično za obe društvi. V kol. dž. sv. M. (str. 152, B. vodila, §. 2) se nahaja: „Kdor se pozneje oglasi (kakor do konec febr.) dobi za poslani denar samo toliko bukev kakor po bukvarnicah“ — nasproti pa v „Dan.“ (str. 34); „niti smo se prvih godina držali pravila (tudi sedaj ne), ko se letos upiše v članove, da na godina knjige prime . . . nego smo vrlo čestito puti (vselej) v isti mah i prinos primili i knjige dali.

V „letopisu“ tudi zvemo, da dž. zahteva plemenitega rodoljubja in obilnih žrtv; od todi prizor: da uz člana uboga seljaka ne stidi se članom biti ban hrvatski, niti uz neuko šolsko diete visoko učeni profesor visoke šole. In dalje pravi letopisec, da jim „valja ostati i iztrajati na puti žrtava, i kako je naša svrha sveta i naša hrvatska viest budna, da se svakom sgodom koristiti moramo To mi se čini tim nužnije čim se više širi po narodu materijalno ubožstvo (comme chez nous:). Ne dajmo, da nam i moralno strada . . . makar bilo is našom velikom žrtvom. No ta će žrtva ne samo laglja, čim nas bude više, koji ćemo medju sobom podieliti posao i muku“.

Naš odbor ne nahaja se v tako mučnem stanju, da bi moral sam delati iz golega rodoljubja, niti moledovati in prosjčiti pri žrtvoljubnih srcih, kajti vse žrtve nosi in trpi narod sam v kljub denarni onemoglosti. Se čuti odbor spodrepljenega, dela naj, da ga hvalimo — mi; samemu se nij treba. Nihče pa nam ne odgovarja, da družbo spodkopavamo, mi, ki ločimo družbo od odbora, če tudi imajo gg. odborniki obe „sinonima“; mi, ki se moremo z lahko vestjo hvaliti, da smo za narod uže kaj storili in še bomo, če Bog da.

Čujmo, kaj dalje piše dr. Gjuro Posilović (sedaj vladika). Zagotovivši skupščinarje, „da je put žrtava istina trudan i mučan ali da je najsjegniji za postizanje znamenitih svrha, osobito v narodu malenu in siromašnu, kakov je naš“, pravi na strani 33:

„Kako li će od malena, uboga, potlačena puka postati narod jak i slobodan i neodvisan, ako zanj ništa ne žrtvuje oni njegovi sinovi, koje je previdnost morda samo zato daleko nad druge uzvisila, da te druge povuku za sobom?!

Naše društvo stavilo se je odmah u početku na temelj žrtava. Nij smo ga osnovali na akcije, koje bi prije ili kasnije svojim vlastnikom donosile dobitak, nego smo ga osnovali tako, da svatko, čim može, prinosi žrtvu; jedina naša sirotinja, naš puk, da ima svu korist. Ne ču, da govorim o odbornicah, koji sav posao oko društva obavljajo bezplatno, isto tako povjerenici; nego ni pisci za svoje umne plodove neprimaju pravilno nagrade; ni sami utemeljitelji i članovi višjega reda ne dobivaju za svoj veći prinos veće koristi za sebe, jer što primaju po više odtisaka iste knjige, to nije njim, nego sirotinji, kojoj će darovati.“

Da se pri nas kaj tacega ne more lahko zgoditi, za to skrbi dragoceni odbor. Itd.

Jasno je, ko beli dan, da je bilo ono „ostro pokaranje“ neopravičeno in da treba uže „ein gutes stück von unverschämtheit“, kdor si upa tako rohneti, kakor oni močni glas iz Koroške.“

Po vsem tem p. n. občinstvu podajamo sledeče točke v pretres in na ravnanje:

1. Odbor nij samolasten gospodar, ker nij niti po pravilih sestavljen, niti od družbe izvoljen, nego uplivno veljavo imajo vsi Mohorčani.

2. Družbine zadeve razpravljajo se v javnih, prej napovedanih shodih, a ne zakotno.

3. Pravico odbornike voliti in o družbi določevati imajo vsi dosmrtniki.

4. „Vodila“ in „postave“ naj se uredijo tako, da vežejo odbornike in ugajajo družnikom — ne quid detrimenti capiat respublica Mohoriana.

5. Vsi Mohorjani imajo pravico vedeti, kako se družba upravlja in odbor ima dolžnost, polagati natanka izvestja, točen račun, da se odpravijo vsi nepotrebni „douceurji“.

6. Dosmrtnina se zniža na 5 gold., izvzemši knjižnice itd, ker se družbi nij bati propada in da se pristop olajša.

7. Pri koledarji se skrči imenik; objavljajo se pa vse odborove družbe zadevajoče obravnave, ker nas vse zanimajo.

8. Kdor želi več odtisov ene knjige, naj se mu primerno dovolijo za isti prinos.

9. Samostojne, neusnopljene knjige naj se broširajo.

10. V večji napredek naj se družbi zagotovi lastna tiskarna, koje korist uživajo vsi družniki, ne pa odbor sam.

11. Ako bi htel odbor še dalje diktatorično gospodariti z družbo, naj se eventualno na misel vzame, kako se v Ljubljani ustanovi enaka družba — (sv. Cirila?) z enakim namenom.

Barali smo uže v tej zadevi marsikje in odvažne domoljube, pisatelje in podpornike slovenske stvari, ki so z veliko zadovoljnostjo hvalili našo misel, kajti vsem previdnim možem je „družba“ uže do sita peska v oči nametala. Izvirno in prevedeno gradivo, gmotna podpora saj ene tretjine Mohorčanov — pa smo v stani udom podajati več berila, in tacega, da bi bili z njim zadovoljni pobožni in posvetni.

Sicer nam nij ropotati, nego na tihem vstrajno delati, da slučajno proderemo — na korist, povzdigo in slavo slovenskega naroda!

Dosmrtni Mohorčan.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. februarja.

V **državnem zboru** je poslanec Wörtz predlagal, naj se o odgovoru ministrov glede interpelacije glede brošire „Das Cabinet Lasser, genannt Auersperg“, začne debata. Ta nasvet je bil s 94 proti 37 glasom zavržen. Zatorej moramo čakati, kedaj bode Lamezan pravdo začel, tačas bomo izvedeli zanimive reči.

V **dalmatinskem** deželnem zboru je slovanska večina poslancev predlagala, naj se v narodne ali ljudske šole v Dalmaciji uvede samo hrvatski jezik. — Lah Bajamonti razgraja in Slovane napada.

Vnanje države.

Ruska okrožnica Gorčakovljeva na vevlasti opominja, da je bila vsled inicijative ruske zloga mej evropskimi vladami dosežena, da je Turčija odbila terjatve zložnih vlad. S tem je Rusija dokazala, da želi z zjedinjeno diplomacijo miru v orijentu. Ker je zdaj nova doba vsled turškega odbitja, želi Rusija zvedeti, kaj nameravajo druge vlade, predno Rusija sama v akcijo stopa.

Niti v **Belgradu** niti na Cetinji ne verujejo, da bi mogel narediti se mir s Turčijo. Tako belgradski „Istok“ kakor črnogorski „Glas“ jednako izrekata: Rusija je dala svojo slovesno besedo, mora jo držati; Rusija je potegnila meč, ne more ga mirno v nožnico vtekniti.

V **Bosni** so Turki odgovorili na proglas ustave s tem, da so čez kristijane pali in jih mesarili. 3000 taci reževev je zadnje dni iz turške Hrvatske v Avstrijo bežalo, a polovica jih je utonila v reki Uni na begu.

Rimski papež je zopet 4. t. m. sprejel 70 oseb raznih narodnostij v avdijenci, torej se kljub svoji previsoki starosti še dobro počuti.

Dopisi.

Iz Ljutomera 3. febr. [Izv. dop.] Druzega februarja zvečer smo imeli jako prijeten večer, kar uže dolgo ne. Na ta večer je imela naša čitalnica volitev novega odbora z loterijo. Te volitve se je udeležilo lepo število narodnih tržanov in tudi nekoliko domoljubnih okoličanov. Volitev se je vršila v najlepšem redu. Čestiti g. Šinko, bivši predsednik je odprl sejo ob 4 z jedernatim govorom s katerim je razkladal korist čitalnic, šibal stari odbor, ker nij k sejam dohajal. Na to se je pogovarjalo, kako bi se dala čitalnica zopet oživiti. Govorilo se je mnogo o tem, a k zadnjemu se je reklo: najboljši zdravnik našej čitalnici bi bil jeden dober pevovodja. Po poročilu g. tajnika je Ljutomerska čitalnica na trdnih nogah, torej lahko bi se dalo kaj napraviti. Sedaj pa pričakujemo od novega odbora kaj boljšega, ker so tudi nekateri odlični mladi gospodje voljeni v odbor. Za predsednika je voljen obče mnogo spoštovani g. dr. Mravljak, za podpredsednika g. Kukovec, eden najodličnejših narodnjakov, za blagajnika štovani g. Štuhec, za tajnika g. Lapajne, nadučitelj, g. Mikuš. c. kr. pristav, g. Seršen, trgovec in g. Huber, tržan. Po volitvi bila je loterija, h katerej je prišlo mnogo odlične gospode; potem zabava.

V dopisu iz Ljutomera v „Slov. Gospodarji“ od 2. febr. g. dopisnik biča dosedanje delovanje čitalnice, a ob enim tudi prevzame drugi tema ter pride na izvrstno cerkveno petje in voditelja istega. Akopram je uže moto istega dopisa: „Sloga jači, nesloga tlači“, vendar je g. dopisnik pozabil, predno je prišel do konca dopisa. V istem dopisu omenja, da je surovež v št. „Slovenskega naroda“ blo-

dil. Na to g. dopisniku zarad surovosti odvrem: „izpoznav se samega“ „bloditi“, velja pri vas resnico govoriti. Kotel je bel, sneg je črn, g. dopis., to je epiteton ornans!

Domače stvari.

— († Gosp. Leopold Klinar) je po dolžjem bolehanji včeraj 6. t. m. umrl v Novej Štiti, pri svojem bratu, kamor je bil bolehen šel zdravja iskat. Pokojni mladi duhovnik, odbornik ljubljanske čitalnice, je bil izvrsten karakter, vedno spravljiv, omikan mož, dober prijatelj, zvest sin svojega slovenskega naroda, za to vsem priljubljen. Zadnji čas je deloval kot duhovni pastir na ljubljanskem gradu in potem kot škofov arhivar. Blag in dolg mu bodi spomin mej znanci in prijatelji!

— (Plesno vajo), katere so se letos tako priljubile našemu občinstvu, bode napravil odbor narodne čitalnice, kakor čujemo, v soboto 10. t. m.

— (Za voženje na plavih) ali „flosih“ po Savinji je c. kr. minister za poljedelstvo potrdil dotična pravila.

Tuči.

5. februarja:

Pri Slonu: Svetec iz Litije. — Marko iz Grada. — Migheti iz Gorice. — Brus iz Hratnika. — Murnik iz Trsta. — Watzak iz Zagreba.
Pri Malet: Spitz iz Dunaja. — Maček iz Trbovlja. — Oblak iz Dunaja. — Lehner iz Stajerja. — Breitschnik iz Dunaja. — Klinger iz Celovca.
Pri Zamorec: Cakl iz Češkega.

Dunajska borza 6. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	—
1860 drž. posojilo	110	75
Akcije narodne banke	833	—
Kreditne akcije	147	10
London	124	30
Napol.	9	93
C. k. cekini	5	89
Srebro	115	80

Štev. 904/okr. š. sv.

Izpraznjena služba nadučitelja

na dvarazrednej ljudske šoli v **Kostanjevici** je za podeliti.

Dohodki: letna plača 500 gold., opravljeni doklad 50 gold. in stanovanje.

Čas za vložbo prošnje je do

11. marca 1877.

Prošnje naj se izročajo pri krajnem šolskem svetu v Kostanjevici.

C. k. okrajni šolski svet v Krškem,
dne 21. januarja 1877.

(19—3) Predsednik: **Schönwetter.**

Lepa vila

s hlevi, na tržaški cesti, krasno ležeča, blizu fabrike za tobak, se po ceni prodaje.

Natančneje poroča o tem administracija tega lista.

(416—24)

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnicah steklenega blaga gosp. **Franca Kolmana** na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do

(378—19)

A. Schneiderja.

Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaje.

Umeteljni

zobje in zobovja

z zračnim tiskom ali brez njega, lepi, naravni, namenu odgovorni, se po najnovejši metodi delajo in ne da bi se korenine izruvale, postavljajo.

Vse operacije: plombiranje z zlatom ali drugimi sposobnimi polnili, piljenje, čiščenje in drenje zob, se, kakor se je izkusilo, brez hudih bolečin izvršuje pri

(370—12)

Paichelu,

zdravniku za zobe, pri Hradeckega mostu, v Maljevevi hiši I. nadstropje.

E. Rexingerjev optični zavod

v hiši gospoda Malija „pod Trančo“ blizu Hradeckovega mosta.

Specijalist za gospode potrebne očal

Maksimilijan Rexinger,

izpitani optik. (28—1)

Izpodbujen po zaupanji, ki se mi je v kratkem času mojega tukajšnjega bivanja izkazovalo, sklenil sem, da navedeni zavod tukaj trajno ustanovim, in se nadejam, da se smem zanašati na podporo vseh čestitih prebivalcev in zagotavljam za naprej vestnega, na zakonih okulističnega znanja utemeljenega postreževanja. Cene so glede vseh na skladiščni imetih predmetov zelo diskretne.

Samoklistirni aparat

(Clyso-pumpe, Irrigatorje),

Inhalacijske aparate,

klistirne, uretralne in maternične brizgalnice, mlečne pumpe, sesalne steklenice, vezi za počene

po fabriške ceni.

Jedino le pri (53—33)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Ravnokar je v „Narodne tiskarni“ v Ljubljani izšlo in se doiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenev, poslovenil dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 3. febr.: 67. 16. 9. 4. 32.

V Gradci 3. febr.: 29. 55. 84. 46. 25.

Hrvatska, moravska i sv. Ivanska

nova in stara, jako dobra in ne ponarejena, v vsaki kolikosti, se dobivajo v

lesni trgovini pod kapitelskimi vratmi br. 1 v Zagrebu

pri

bratih Arko.

(24—2)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Važno za vse,

posebno za krojače za moško in žensko obleko in suknjarje, kajti suknjene in volnate tvarine za suknje, hlače in cele obleke, kakor tudi za plašče za dame, suknje in jope se po najnižjih cenah prodajajo. — Človek se čudi, ako vidi cene na muštrih zaznamovane.

Naslov: „Tuchausverkauf“ Stefansplatz, Jasomirgottgasse, Wien.

(342—7)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.